

PESTISIDLARNING EKOLOGIK AHAMIYATI**Xushvaqto'v Akmal Norpo'latovich****Sultanova Intizor Yuldashevna****ZARMED UNIVERSITETI SAMARQAND KAMPUSI****VETERINARIYA ILMIY-TADQIQOT INSTITUTI**

Annotatsiya: Mazkur maqolada pestitsidlarning tasnifi, kimyoviy tabiati hamda ularni qo'llash xususiyatlari yoritilgan. Shuningdek, pestitsidlarning oziq-ovqat mahsulotlari sifatiga va inson ekologiyasiga ko'rsatadigan ta'siri tahlil qilingan. Atrof-muhitni muhofaza qilish nuqtai nazaridan pestitsidlardan oqilona foydalanish masalalariga alohida e'tibor qaratilgan.

Kalit so'zlar: Pestitsidlar, pestitsidlarning tasnifi, kimyoviy tabiati, pestitsidlarning qo'llanilishi, ekologiya, inson salomatligi.

Pestitsidlar (lat. pestis - yuqumli va caedd - o'ldiraman) - kimyoviy yoki zararkunandalar va kasalliklarga qarshi kurashish uchun foydalaniladigan biologik preparatlar o'simliklar, begona o'tlar, saqlanayotgan qishloq xo'jaligi zararkunandalari mahsulotlar, maishiy zararkunandalar va hayvonlarning tashqi parazitlari, shuningdek o'simliklarning o'sishini tartibga solish, yig'im-terim oldidan barglarni olib tashlash (defoliantlar), o'simliklarni yig'im-terim oldidan quritish (desikantlar) ("O'simliklarni himoya qilish to'g'risida"gi pestitsidlar va agroximikalar bilan qo'llanadi").

Pestitsidlar kimyoviy birikmalarni o'z ichiga olgan umumiy atamadir, qishloq xo'jaligida zararli organizmlarga qarshi kurashish uchun ishlatiladigan turli sinflar iqtisodiyot, sog'liqni saqlash, sanoat, neft qazib olish va boshqa ko'plab holatlar. stitsidlar kimyoviy birikmalarni o'z ichiga olgan umumiy atamadir qishloq xo'jaligida zararli organizmlarga qarshi kurashish uchun ishlatiladi. Pestitsidlar kimyoviy birikmalarni o'z ichiga olgan umumiy atamadir. qishloq xo'jaligida zararli organizmlarga qarshi kurashish uchun ishlatiladigan turli sinflar iqtisodiyot, sog'liqni saqlash, sanoat, neft qazib olish va boshqa ko'plab holatlar.

Sog'liqni saqlash va veterinariya tibbiyotida pestitsidlar quyidagilar sifatida ishlatiladi: dezinfektsiyalovchi vositalar, inson kasalliklari vektorlariga qarshi kurashish va uy hayvonlari (masalan, bezgak chivinlari bilan). Pestitsidlar inson tomonidan o'simliklarni himoya qilish uchun ishlatiladi, qishloq xo'jaligi mahsulotlari, yog'och, jun, paxta, charm mahsulotlari, zararkunandalar ta'siriga va vektorlarga qarshi kurashga to'siq sifatida kasalliklar.

Biroq, pestitsidlar qishloq xo'jaligida eng keng miqyosda qo'llaniladi: artropodlar (insektitsidlar va akaritsidlar), nematodalar (nematitsidlar) bilan kurashish uchun, qo'ziqorin (fungitsidlar) va bakterial (bakteritsidlar) o'simlik

kasalliklari va hayvonlar va begona o'tlarni nazorat qilish uchun (gerbitsidlar).roq, pestitsidlar qishloq xo'jaligida eng keng miqyosda qo'llaniladi, artropodlar (insektitsidlar va akaritsidlar), nematodalar (nematitsidlar) bilan kurashish uchun, bakterial (bakteritsidlar) o'simlik kasalliklari va hayvonlar va begona o'tlarni nazorat qilish uchun (gerbitsidlar).

Ko'pincha sintetik organik birikmalar ishlatiladi, ayniqsa organofosfat, organosulfur, karbamatlar va piretroidlar. Zararkunandalarga qarshi kurashish uchun pestitsidlardan foydalanish ularning toksikligiga asoslanadi. Sintetik organik birikmalar ishlatiladi, ayniqsa organofosfat, organosulfur, karbamatlar va piretroidlar. Zararkunandalarga qarshi kurashish uchun pestitsidlar o'pincha, ayniqsa organofosfat, organosulfur, karbamatlar va pireten sintetik organik birikmalar ishlatiladi.

Pestitsidlarning inson organizmiga tushishining oldini olish uchun qishloq xo'jaligi ekinlariga ishlov berishning maqbul muddatlari. Ko'rsatilganlarga rioya qilish mahsulotlarni iste'mol qilish vaqtiga pestitsidlar yetib kelishiga olib keladi. Eng chidamli va zararlilaridan keng foydalanish taqiqlanadi. Pestitsidlarning zararli ta'sirining oldini olishning eng samarali usuli ifloslangan mahsulotlarni iste'mol qilish muddatlarini ushlab turish, chunki ma'lum saqlash muddatida pestitsidlarning ko'p qismi parchalanadi va zararli ta'sir ko'rsatmaydi. Uzoq muddat saqlashning iloji bo'lmaganda pestitsidlarning zararli ta'siri yaxshilab yuvish, tozalash va pazandalik ishlovi berish yo'li bilan bartaraf etilishi mumkin.

QO'LLANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Қодиров А.А. Экология асослари. – Тошкент: Ўқитувчи, 2018.
2. Турсунов Ш.Ш., Раҳимов Б.Р. Қишлоқ хўжалигида пестицидлар ва улардан фойдаланиш. – Тошкент, 2019.
3. Абдурахмонов А. Атроф-муҳитни муҳофаза қилиш. – Тошкент: Фан, 2017.
4. Ware G.W., Whitacre D.M. The Pesticide Book. – Ohio: Meister Media Worldwide, 2015.
5. Klaassen C.D. Casarett and Doull's Toxicology: The Basic Science of Poisons. – New York: McGraw-Hill, 2013.
6. World Health Organization (WHO). Pesticide residues in food. – Geneva, 2016.
7. Hayes W.J., Laws E.R. Handbook of Pesticide Toxicology. – Academic Press, 2010.
8. <http://base.garant.ru/11900732/> (дата обращения 20.05.2015)
9. http://abc.vvsu.ru/books/ecolog_tocsicolog/page0008.asp (дата обращения 20.05.2015)
10. Экология. Коробкин В.И., Передельский Л.В. 12-е изд., доп. и перераб. - Ростов н/Д: Феникс, 2007. - 602 с.